



TVIRTINU:

+ Gintaras Grušas

Vilniaus Arkivyskupas Metropolitas

2017-09-05

VAIKŲ IR JAUNUOLIŲ RUOŠIMO ATGAILOS, EUCHARISTIJOS IR SUTVIRTINIMO SAKRAMENTAMS VILNIAUS ARKIVYSKUPIJOJE GAIRĖS

„Gyventi tikėjimu nereiškia pagražinti gyvenimo trupučiu religijos (...). Tikėjimas reikalauja rinktis Dievą pagrindiniu gyvenimo kriterijumi“. (Popiežius Pranciškus)

Remiantis Bažnyčios mokymu bei Lietuvos vyskupų konferencijos 2003 m. patvirtintomis „Gairėmis tikybės mokymui ir paprinei katechezei diferencijuoti“ ir 2014 m. „Vaikų ir jaunuolių ruošimo Atgailos, Eucharistijos ir Sutvirtinimo sakramentams gairėmis“, atsižvelgiant į pastoracinius poreikius, klebonai, kunigai ir katechetai Vilniaus arkivyskupijoje turi dirbti vadovaudamiesi šiomis gairėmis.

1. Katechizuojamieji

1.1. Atgailos ir Eucharistijos sakramentams ruošiami Krikšto sakramentą priėmę vaikai nuo 9 metų amžiaus, kurių tėvai/teisėti globėjai pareiškia norą raštu (Priedas Nr. 1). Jie pateikia Krikšto pažymėjimo kopiją.

1.2. Vaikams, kurie nėra pakrikštyti, bet jų tėvai pareiškia norą ruošti vaikus Atgailos ir Eucharistijos sakramentams, būtina sudaryti sąlygas pasiruošti ir priimti Krikšto sakramentą. Tokius vaikus, jų tėvus/globėjus ir krikštąteivius reikia supažindinti su Krikšto liturgija ir įsipareigojimais. Krikšto sakramentą rekomenduojama suteikti Viešpaties Apsireiškimo (Trijų karalių) šventės dieną, kad gavėnios laikotarpiu vaikai jau galėtų švęsti Atgailos sakramentą.

1.3. Norą ruošti Sutvirtinimo sakramentui turi išreikšti patys jaunuoliai (sulaukę 14 metų amžiaus), užpildydami registracijos anketą (Priedas Nr. 2). Jie pateikia Krikšto, Pirmosios Šv. Komunijos sakramentų pažymėjimų kopijas.

1.4. Jei Sutvirtinimui ruošiasi Pirmosios Komunijos nepriėmę jaunuoliai, Atgailos ir Eucharistijos sakramentams jie paruošiami papildomai (katechetas pateikia papildomą medžiagą). Pirmąją Komunią jie gali priimti tose pačiose šv. Mišiose kaip ir Sutvirtinimą.

1.5. Asmenys, turintys protinę negalią, įkrikščioninimo sakramentams turi būti ruošiami pagal individualią programą. Iškilus klausimams ar norint pasitarti dėl individualios programos sudarymo, galima konsultuotis su specialistais, dirbančiais su neįgaliaisiais (sąrašą rasite www.vilniauskc.lt -> „Parapinė katechezė“ -> „Parapijos ir bendruomenės dirbančios su negalią turinčiais žmonėmis“).

1.6. Katechizuojamieji privalo:

1.6.1. sekmadieniais ir privalomų švenčių dienomis parapijoje dalyvauti šv. Mišiose;

1.6.2. reguliariai dalyvauti katechezės susitikimuose;

1.6.3. dalyvauti kitose katecheto ar parapijos kunigo nurodytose tikėjimą brandinančiose veiklose (pvz. adoracija, Kryžiaus kelias, Rožinio kalbėjimas, gegužinės pamaldos, birželinės pamaldos, rekolekcijos ir kt.);

1.6.4. vadovaujami katecheto, vykdyti gailestingumo darbus parapijoje.

2. Tėvai / globėjai

2.1. Būtina, kad tėvai/globėjai – pirmieji ir pagrindiniai savo vaikų auklėtojai – aktyviai dalyvautų rengiant vaikus sakramentams, nes tik taip šis rengimas bus vaisingas. Visais atvejais tėvai/globėjai palaiko savo vaikus pastoviu šeimos dalyvavimu šv. Mišiose.

2.2. Tėvams/globėjams skirta katechezė padeda jiems tiek sąmoningai pasiruošti vaikų sakramentų priėmimui, tiek patiems atnaujinti tikėjimo žinias ir įgyti naujos tikėjimo patirties, geriau dalyvauti liturgijoje bei bendruomeniniame gyvenime. Šiam siekiui įgyvendinti galima parengti specialias katechezes tėvams, „Alfa“ kursą, suburti tėvų maldos grupę, kviesti aktyviai dalyvauti parapijos gyvenime.

2.3. Besirošiančių Atgailos ir Eucharistijos sakramentams vaikų tėvai privalo:

2.3.1. iki spalio 1 d. kreiptis į parapijos kleboną dėl vaiko pasiruošimo pirmajai Komunijai, užpildydami prašymo formą (Priedas Nr. 1) ir pristatyti vaiko Krikšto liudijimo kopiją;

2.3.2. sekmadieniais ir privalomų švenčių dienomis kartu su vaiku dalyvauti šv. Mišiose;

2.3.3. bendradarbiaujant su katechetu, padėti ruošti vaiką sakramentams;

2.3.4. dalyvauti tėvų katechezės susitikimuose arba kituose kunigo ar katecheto nurodytuose religinių sąmoningumą ugdančiuose kursuose („Atgaivink“, „Alfa“ ir kt.);

2.3.5. savo vaikams liudyti krikščionišką gyvenimą.

3. Katechezės vykdytojai

3.1. Parapijos klebonas yra atsakingas (Kanonų teisės kodeksas, kan. 776) už vaikų ruošimą sakramentams. Šį darbą jis gali vykdyti pats arba pavesti kitam kunigui/parapijos katechetui. Svarbu, kad vykdančias katechezę asmenys būtų kompetentingi teologijos ir pedagogikos srityse, mokėtų patraukliai, gyvai perduoti Gerąją Naujieną:

3.1.1. klebonas rūpinasi katechetų dalykine kompetencija ir dvasiniu augimu: tobulinimosi kursai, seminarai, vasaros sesija katechetams „Ateik... Pasilik... Sek...“, rekolekcijos;

3.1.2. esant daugiau katechetų, klebonas gali paskirti katechezės koordinatorių, kuris organizuotų darbą su katechetais, aptartų užsėmimų veiklą ir jiems patartų.

3.2. Jeigu parapijos katecheto darbą atlieka tikybos mokytojas, šis darbas turi būti traktuojamas kaip atskira jo tarnystė parapijoje, o ne tiesioginė pareiga ar sudedamoji jo, kaip mokytojo, pareigybės dalis.

3.3. Klebonas su katechetu detalčiai susitaria dėl tiesioginio ir papildomo darbo bei atlygio už jį.

3.4. Parapijos klebonas, pasitaręs su ekonomine taryba, nustato tėvams aukos dydį katechezės vykdymo išlaidų padengimui (metodinė medžiaga, patalpų išlaikymas, aukos katechetui).

3.5. Tėvai/globėjai, negalintys skirti aukos už vaikų paruošimą ar galintys skirti tik jos dalį, turi kreiptis į kleboną ir užpildyti prašymą dėl katechezės dalinio ar pilno išlaidų padengimo iš parapijos lėšų (Priedas Nr. 3).

3.6. Parapijos klebonas yra atsakingas už tęstinės posakramentinės katechezės vykdymą, vaikų ir jaunimo įtraukimą į įvairias organizacijas, savo parapijos veiklas ar tarnystes (maldos grupes, jaunimo chorą, patarnavimą šv. Mišioms, savanorišką veiklą ir kt.).

3.7. Parapijos klebonas arkivyskupijos kurijai kiekvienais metais (iki lapkričio 1 d.) pateikia statistinius duomenis apie vykdomą pasirengimą sakramentams pagal vyskupijos nustatytą tvarką.

4. Programa, metodai, laikas

- 4.1. Rengiant vaikus ir jaunimą sakramentams, privalu atsižvelgti į sakramentinės katechezės tikslą, uždavinius bei taikyti atitinkamus metodus pagal to amžiaus grupes.
- 4.2. Ruošiant vaikus Atgailos ir Eucharistijos sakramentams, naudotis Vilniaus arkivyskupijos katechetikos centro paruošta programa „Laukiu Tavęs“. Programos metodines priemones sudaro: pratybų knygelė „Laukiu Tavęs“ (lietuvių, lenkų, rusų kalbomis), sekmadienio knygelė „Gyvenu Dievo Žodžiu“ (lietuvių k.), maldynėlis „Jėzau, pas mane ateiki“ (lietuvių ir lenkų kalbomis), tikėjimo išpažinimo lapas – malda „Tikiu“ (lietuvių ir lenkų kalbomis).
- 4.3. Vykdamas katechezę pagal Vilniaus arkivyskupijos katechetikos centro programą „Laukiu Tavęs“, reikia:
- 4.3.1. Katechezę organizuoti per vienerius mokslo metus, rengiant vieną užsiėmimą per savaitę (išskyrus vaikų atostogas mokykloje) ir sekmadieniais dalyvaujant šv. Mišiose;
- 4.3.2. kad programos seka ir turinys atitiktų liturginių metų laikotarpį, vaikų katechezę pradėti pirmąjį spalio sekmadienį;
- 4.3.3. sudaryti ne didesnes kaip 20 vaikų grupes;
- 4.3.4. prieš ar po šv. Mišių dalinti sekmadienio knygelės „Gyvenu Dievo Žodžiu“ lapelius (vietoje parašų rinkimo).
- 4.4. Tikybos pamokų mokykloje nelankiusiems vaikams, aptarus su parapijos klebonu, turi būti rengiami papildomi katechezės užsiėmimai.
- 4.4.1. Šių užsiėmimų metu galima naudoti specialią katechezės programą ir metodinę medžiagą – Lietuvos katechetikos centro paruoštą programą „Eik Šviesos Keliu“ (2015 m.) (ne mažiau kaip 15 temų);
- 4.4.2. nesant galimybės vykdyti programą, vaikams kartu su tėvais, prižiūrint katechetui, užduoti papildomai skaityti Šv. Raštą – Bibliją vaikams.
- 4.5. Sutvirtinimo sakramentui ruošti pagal Vilniaus arkivyskupijos katechetikos centro paruoštą programą „Pasiruošimas Sutvirtinimo Sakramentui“ (2009 m.):
- 4.5.1. programą sudaro 23 susitikimai (vieneri mokslo metai);
- 4.5.2. susitikimo trukmė 1 val. – 1,5 val.;
- 4.5.3. programą pradėti nuo pirmojo spalio mėnesio savaitgalio;
- 4.5.4. rekomenduojama burti ne daugiau kaip 20 jaunuolių grupes;
- 4.5.5. katechezę vykdyti kas savaitę susitinkant parapijoje, aktyviai dalyvaujant sekmadienio šv. Mišiose bei tarnaujant artimui, skatinant reguliariai atlikti išpažintį, siekiant kuo labiau įjungti sutvirtinamuosius į parapijos veiklą ir ugdyti atsakingumą bendruomenėje;
- 4.5.6. po Sutvirtinimo sakramento priėmimo papildomai organizuoti dar 3-4 susitikimus, kurie kviestų pasidalinti nauja tikėjimo patirtimi ir toliau tęstų susitikimų parapijos bendruomenėje tradiciją;
- 4.5.7. sutvirtinamiesiems, nelankiusiems tikybos pamokų mokykloje, nurodyti savarankiškai skaityti papildomą literatūrą (Bibliją YOUCAT, Katekizmą YOUCAT ir kt.), po to aptariant ją su katechetu.

5. Vieta, aplinka

- 5.1 Katechezės susitikimai turi vykti parapijoje, kurioje šeima gyvena, arba kurioje vykdo sakramentinį gyvenimą.
- 5.2 Katechezės užsiėmimai nevykdomi tikybos pamokų metu. Parapijose, kurios neturi parapijos namų, katechezė gali būti vykdoma kitose patalpose: klebonijoje, mokykloje po pamokų, vaikų darželyje, kultūros namuose, bibliotekoje ir pan.

6. Pasirengimo įvertinimas

- 6.1. Pasirengimas sakramentams įvertinamas pagal du kriterijus: žinias ir dalyvavimą programoje. Vertinant pasirengimą, būtina atsižvelgti į individualius vaiko gebėjimus, troškimą tikėti, įgytą tikėjimo patirtį, o žinias vertinti kartu su jo dalyvavimu užsiėmimuose.
- 6.2. Pasirengimą vertinantis kunigas turėtų bendradarbiauti su vaikus ruošusiu katechetu.
- 6.3. Nepriklausomai nuo pasirinktos sakramentų katechezės formos parapijos klebonas turi įvertinti vaikų bei paauglių pasirengimą priimti sakramentus; tokiu atveju, jei klebonas padaro išvadą, kad vaikas dar nėra pasirengęs priimti sakramento, priežastis būtina aiškiai išdėstyti vaikui, jaunuoliui bei jo tėvams.
- 6.4. Sutvirtinimo sakramentas teikiamas tik tiems, kurie turi parapijos išduotą Sutvirtinimo kortelę. Joje turi būti nurodyta: sutvirtinamojo Krikšto vardas, Sutvirtinimo vardas, pavardė, gimimo data; Krikšto data ir vieta; Sutvirtinimo globėjo/s vardas ir pavardė; parapijos antspaudas ir klebono parašas.

7. Sakramentų šventimas

- 7.1. Atgailos sakramentą patartina švęsti Gavėnios metu. Prieš Pirmąją Šv. Komuniją vaikai antrą kartą priima Atgailos sakramentą.
- 7.2. Rekomenduojamas vaikų, jaunuolių ir jų šeimos narių bendruomeninis Atgailos sakramento šventimas su asmenine išpažintimi. Atgailos sakramentą reikia švęsti taip, kad jis neliktų kitų sakramentų šešėlyje.
- 7.3. Pirmosios Komunijos šventę patariama rengti nedidelėms grupėms gegužės–birželio mėnesiais. Švenčiant Eucharistiją turėtų išryškėti susitikimo su Jėzumi Kristumi svarba ir džiaugsmas.

8. Sakramentų suteikimą liudijantys dokumentai ir registracija

8.1. Priėmusiems Atgailos ir Eucharistijos sakramentą išduodamas pažymėjimas, kuriame turi būti nurodyta: vaiko vardas, pavardė, gimimo data, Pirmosios Komunijos priėmimo data ir vieta, parapijos antspaudas, kunigo vardas, pavardė ir parašas.

8.2. Priėmusiems Sutvirtinimo sakramentą išduodamas pažymėjimas, kuriame turi būti nurodyta: sutvirtintojo vardas, pavardė, Sutvirtinimo vardas, gimimo data; Sutvirtinimo globėjo vardas ir pavardė; sakramento suteikimo data ir vieta; sakramentą suteikusio vyskupo vardas ir pavardė; parapijos antspaudas ir kunigo parašas.

8.3. Kiekvienoje parapijoje turi būti vedama Pirmąją šv. Komuniją priėmusių knyga, kurioje įrašoma: vaiko vardas, pavardė, gimimo data, krikšto vieta ir data, Pirmosios šv. Komunijos priėmimo data ir vieta.

8.4. Kiekvienoje parapijoje turi būti vedama Sutvirtinimo sakramentą priėmusių knyga, kurioje įrašoma: sutvirtintojo vardas, pavardė, Sutvirtinimo vardas (skirtingas nei Krikšto vardas); sutvirtintojo gimimo data; sutvirtintojo krikšto vieta ir data; Sutvirtinimo teikėjas; Sutvirtinimo globėjo vardas ir pavardė; Sutvirtinimo sakramento suteikimo vieta ir data. Sutvirtintųjų sąrašo kopija per vieną mėnesį pristatoma į arkivyskupijos kuriją.

8.5. Apie suteiktą Sutvirtinimą pažymima Krikštų knygoje. Jei sutvirtintasis buvo pakrikštytas kitoje parapijoje, jo Sutvirtinimo kortelė persiunčiama Krikšto parapijos klebonui, kad jis pažymėtų Sutvirtinimo suteikimo faktą Krikštų knygoje. Kartu su siunčiamomis kortelėmis pridedamas lydraštis, kuriame turi būti pažymėta sakramento suteikimo vieta ir data, vyskupo vardas ir pavardė.

9. Vilniaus arkivyskupijos katechetikos centro misija

9.1 Vilniaus arkivyskupijos katechetikos centras yra institucija, padedanti vykdyti katechetinę tarnystę:

- 9.1.1. padeda klebonams/ kunigams ir juos konsultuoja;
- 9.1.2. padeda katechetams ir juos konsultuoja;
- 9.1.3. rūpinasi katechetų dvasiniu ir dalykiniu tobulėjimu;
- 9.1.4. rengia, vertina bei platina katechezei skirtą medžiagą, organizuoja mokymus;
- 9.1.5. renka ir nagrinėja duomenis apie arkivyskupijos katechetus bei jų veiklą, siekiant suteikti efektyvią pagalbą to reikalingiems katechetams ir parapijoms.

Tėvų/globėjų/atsakingo už vaiką asmens vardas, pavardė

.....

Tėvų/globėjų/atsakingo už vaiką asmens adresas, telefono numeris, elektroninio pašto adresas

.....

.....

Krikšto data ir vieta

Parapijos pavadinimas

Klebonui

PRAŠYMAS

Data

.....

Prašau mano vaiką

.....

gimusį

parengti Atgailos – Sutaikinimo, Eucharistijos sakramentams. Vaikas lanko

tikybą.....

Įrašai apie specialius poreikius, kuriuos turi žinoti katechetas (liga, vaistai, elgesys ligos, priepuolio atveju, mokymosi ypatumai).

.....

.....

.....

Mes tėvai/globėjai/atsakingi už vaiką asmenys įsipareigojame:

- Padėti katechetui paruošti vaiką sakramentams;
- Dalyvauti su vaiku šv. Mišiose sekmadieniais ir privalomų švenčių dienomis.
- Padėti jam atlikti namų užduotis, išmokti maldas, tikėjimo tiesas.
- Lankyti tėvelių katechezės (parapijoje siūlomų programų) susitikimus.
- Stengtis būti krikščioniško gyvenimo liudytojais savo vaikui.

Parašas.....

Norinčio pasiruošti Sutvirtinimo sakramentui jaunuolio/-ės vardas, pavardė

.....

Gimimo data

.....

Krikšto data ir vieta

.....

Pirmosios Komunijos priėmimo vieta ir data

.....

adresas, telefono numeris, elektroninio pašto adresas

.....

Parapijos pavadinimas

.....

Klebonui

PRAŠYMAS

Data

.....

Prašau padėti man pasiruošti Sutvirtinimo, Atgailos ir Eucharistijos sakramentams.

(pabraukite sakramento pavadinimą)

Aš įsipareigoju:

- Lankyti katechezės susitikimus kartą į savaitę;
- Dalyvauti šv. Mišiose sekmadienį ir privalomų švenčių dienomis, parapijos atlaiduose ir kitose tikėjimą auginančiose veiklose;
- Reguliariai eiti Sutaikinimo sakramento (išpažinties), prisiminti maldas, tikėjimo tiesas.
- Daryti gailestingumo darbus parapijoje ir liudyti tikėjimą bendruomenėje.

Parašas.....

Vardas, pavardė

Adresas

Telefonas

..... parapijos klebonui

PRAŠYMAS

20... m. mėn. d.

Prašau iš dalies / pilnai (pabraukti žodį) padengti mano sūnaus / dukros (įrašyti vaiko vardą ir pavardę)

ruošimo Susitaikinimo ir Eucharistijos / Sutvirtinimo (pabraukti) sakramentams išlaidas,

skiriant (įrašyti, kokio dydžio paramos prašoma iš parapijos lėšų),

kadangi

.....

.....

Parašas, vardas, pavardė:

.....